

**คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
Desired Attributes of Graduate in the Thai Dance Education Major,
Rajabhat University**

นัยน์พร ชูติภาดา^{1*}, และ สุรรัตน์ จันทพงษ์²

Naipaporn Chutipada^{1*}, and Sureerat Chenpong²

นิสิตปริญญาการศึกษาศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ²

Ed.D. Student in Art Education, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University¹

Assistant Professor, Dr., Department of Dance, Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University²

*Corresponding author, e-mail: naipaporn.c@nrwu.ac.th

วันที่รับบทความ: 10 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ: 3 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 11 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้การวิจัยรูปแบบผสมผสาน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร 12 คน อาจารย์ 47 คน ครูผู้สอนนาฏศิลป์ 288 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 5 ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 288 คน ศิษย์เก่า 317 คน ผู้ใช้บัณฑิต 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหาจากการตอบคำถามแบบปลายเปิดและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และนำประเด็นคำตอบที่แยกเป็นหมวดหมู่มาสังเคราะห์สรุปเรียบเรียงประโยคขึ้นใหม่ ผลการวิจัยพบว่าความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) แต่หากจัดเรียงลำดับความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพที่พึงประสงค์ สามารถเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) 2. ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) 3. ด้านทักษะอารมณ์และสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) 4. ด้านพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) 5. ด้านรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) 6. ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) และ 7. ด้านการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้ใช้บัณฑิต ครูผู้สอน ศิษย์เก่า ผู้บริหารและอาจารย์ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต ดังนี้ ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ เพิ่มรายวิชาที่ครอบคลุมไปถึงรายวิชาดนตรี – ศิลปะ ส่งเสริมทักษะการออกแบบการบูรณาการนาฏศิลป์เข้ากับรายวิชาอื่น ๆ จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สากล การคัดเลือกเยาวชนที่มีความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และการให้การสนับสนุนทุนการศึกษา

คำสำคัญ: คุณลักษณะบัณฑิต, สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Abstract

This study aims to explore the desirable graduate attributes and determine strategies for their development among Performing Arts Education graduates at Rajabhat University. The research employs a Mixed Method approach, using purposive sampling to select the sample groups, which include 12 administrators, 47 faculty members, 288 Thai dance teachers, 288 fourth- and fifth-year

student teachers undergoing professional training, 317 alumni, and 86 employers. The research tools consist of questionnaires and interviews validated by the experts. Data were analyzed using basic statistics such as mean and standard deviation and content analysis derived from open-ended responses and expert interviews. Responses were categorized and synthesized into new narrative summaries. The results indicate that the overall demand for desirable graduate attributes in the ideal condition has a mean score of ($\bar{X}$ = 4.61), rated at the highest level. When ranked in order of importance, the findings show the following attributes: 1) Ethics and Morality: Achieved the highest mean score of ($\bar{X}$ = 4.76) rated at the highest level. 2) Personality: Mean score of ($\bar{X}$ = 4.73), rated at the highest level. 3) Emotional and Social Skills: Mean score of ($\bar{X}$ = 4.72), rated at the highest level. 4) Self-Development: Mean score of ($\bar{X}$ = 4.67), rated at the highest level. 5) Preservation of Arts and Local Culture: Mean score of ($\bar{X}$ = 4.66), rated at the highest level. 6) Communication Skills: Mean score of ($\bar{X}$ = 4.60), rated at the highest level. 7) Teaching Ability: Mean score of ($\bar{X}$ = 4.53), rated at the highest level. Stakeholders such as employers, teachers, alumni, administrators, and faculty members suggest the following strategies: Enhancing entrepreneurial skills. Expanding the curriculum to include music and arts-related courses. Promoting skills in integrating Thai dance with other subjects. Engaging experts with knowledge in both traditional Thai and international performing arts. Selecting talented youths with skills in performing arts and providing them with scholarships.

Keywords: Desired Graduate Attributes, Dance Education Major, Rajabhat University

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เดิมเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยเพื่อให้ประชากรในท้องถิ่นมีโอกาสได้เข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ระบุว่า ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้ความสำคัญแก่ทวิภาคอย่างยั่งยืนและมั่นคง ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพ การวิจัย พร้อมทั้งให้บริการวิชาการแก่ท้องถิ่น และอีกหนึ่งภารกิจที่สำคัญและได้มีการพัฒนามาโดยตลอดอย่างไม่หยุดยั้ง นั่น ก็คือ การผลิตบัณฑิตครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญตั้งแต่เริ่มต้นจากการเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู จากการจัดทำยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ในยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้กล่าวถึงการผลิตและพัฒนาครู โดยมีเป้าหมายผลิตบัณฑิตครูมหาวิทยาลัยราชภัฏให้มีอัตลักษณ์และสมรรถนะ ที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น และเป็นที่ต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏจะต้องสมบูรณ์ด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ 1. มีทัศนคติที่ดี 2. มีชีวิตที่มั่นคง 3. มีอาชีพ 4. เป็นพลเมืองที่ดี ตลอดจนให้ความสำคัญและสนับสนุนการพัฒนาศิษย์เก่า ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566 : 33 - 34, 42 - 43) ทั้งนี้หากครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานพัฒนาครูเฉพาะทาง ที่จัดตั้งโดยหน่วยงานเฉพาะทางเพื่อฝึกครูที่ได้รับการบรรจุจากทั่วประเทศ ให้เข้ามาเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของครู อย่างลึกซึ้งเมื่อผ่านกระบวนการสอบวัดตามสาขาวิชาเอกแล้วจึงส่งไปปฏิบัติหน้าที่ครูไปยังสถานศึกษา ๆ ซึ่งจะทำได้ครูที่มีคุณภาพ จากการสำรวจดัชนีครูไทยของสวนดุสิตโพล พ.ศ. 2565 พบว่า ประชากรมีความพึงพอใจต่อคุณภาพ ครูไทยเฉลี่ยอยู่ที่ 7.52 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของครูไทยที่มีต่อการพัฒนาการศึกษาของเยาวชนค่อนข้างสูง แต่ก็ยังพบว่าประชาชนยังกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะบางประการของครู เช่น คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและการควบคุมอารมณ์ (ฝ่ายข่าวหน้า1, 2566) ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542) หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 24 (4) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล ต้องปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ใน

ทุกวิชา และจะต้องเป็นไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545) สอดคล้องกับ นวัตกรรม น้อยมณี และคณะ (2565) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์กับสภาการณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติ พบว่า คุณลักษณะของครูที่พึง ประสงค์สอดคล้องกับสภาการณ์และกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้าน คุณธรรม ด้านทักษะการสอน ด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติงาน

ปัจจุบันได้มีมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา ทั่วประเทศ 12 แห่ง ประกอบด้วย 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 3. มหาวิทยาลัยนครราชสีมา 4. มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 7. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 8. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 9. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 10. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 11. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 12. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ซึ่งหลักสูตรสาขา วิชานาฏศิลป์ศึกษา เป็นอีก สาขาวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ ในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ ศิลปะวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรม ท้องถิ่น แต่หลังจากการผลิตนักศึกษารหัส 62 ที่เริ่มใช้หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (หลักสูตรอิงสมรรถนะ) สาขาวิชา นาฏศิลป์ศึกษาและได้มีการเก็บข้อมูลผู้ใช้บัณฑิตเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรใหม่ในปี พ.ศ. 2567 เพื่อพัฒนาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยนี้ได้ทำการรวบรวมเอกสารข้อมูลผู้ใช้บัณฑิต และนำข้อมูลมา วิเคราะห์ปัญหาเบื้องต้น พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ได้สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการ โดยแยก ปัญหาตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ มีความรู้ในเนื้อหาทฤษฎีและปฏิบัติในวิชานาฏศิลป์ มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยี และมีความรู้งานครู
2. ด้านทักษะ สามารถการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการข้ามศาสตร์ ใช้สื่อเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบประดิษฐ์อุปกรณ์การแสดง เครื่องแต่งกาย การสื่อสารภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
3. บุคลิกภาพ มีภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ สามารถทำงานเป็นทีม มีบุคลิกภาพที่ดี มีความรับผิดชอบ อดทน มีความเสียสละ กล้าแสดงออก มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีความฉลาดทางอารมณ์
4. จริยธรรม มีภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู ซื่อสัตย์สุจริต ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย เคารพสิทธิรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

จากปัญหาคณะคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นปัญหาของผู้ใช้บัณฑิต ได้สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษาที่ต้องการได้รับการพัฒนาอย่างมาก เพราะอาจจะ เกิดผลกระทบในภายหลัง เมื่อบัณฑิตไปประกอบอาชีพ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึง ประสงค์ สาขาวิชานาฏศิลป์ และหาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพนักศึกษาให้เป็นครูนาฏศิลป์ที่มีคุณภาพ ตรงตามต้องการของ ตลาดแรงงานครู และความต้องการของสังคม และตรงตามบริบทพื้นที่ของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะ ศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตร บัณฑิตในสภาพที่ พึงประสงค์ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอน หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตในสภาพที่พึงประสงค์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราช ภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

การทบทวนวรรณกรรม

1. มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการทำงาน และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัล

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนานวัตกรรมและพัฒนาสังคม และสามารถดำรงชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลแสดงออกมาอันสะท้อน ถึง ความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

4. ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะ ศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

1. ด้านความรู้ ความรู้ที่จำเป็นต่อการนำไปต่อยอดความรู้ ปรับประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนางาน
2. ด้านทักษะ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเองในการปฏิบัติและการปรับปรุงพัฒนางานของตน เพื่อการประกอบอาชีพ และทักษะด้านดิจิทัล

3. จริยธรรม หลักสูตรต้องกำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาขาวิชาในแต่ละระดับคุณวุฒิ และจริยธรรมเฉพาะวิชาชีพที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพ หรือ จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

4. ลักษณะบุคคล หลักสูตรต้องกำหนดลักษณะบุคคลที่เป็นลักษณะบุคคลทั่วไปที่เหมาะสม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน ส่วนหลักสูตรวิชาชีพควรกำหนดลักษณะบุคคลเฉพาะวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย โดยอาจเลือกลักษณะบุคคลทั่วไปมากำหนดเป็นคุณสมบัติที่เป็นจุดเน้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร (มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาสาส์ตร (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562, 2562)

2. มาตรฐานวิชาชีพครูไทย

ผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีคุณลักษณะและคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดใน ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพแห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ฉบับแก้ไข (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562) (ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562, 2562) ประกอบด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีเพียงพอที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่ คุรุสภารับรอง โดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1) มาตรฐานความรู้ ต้องมีความรอบรู้และเข้าใจ บริบทของโลก สังคม และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เชี่ยวชาญเนื้อหาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และ เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถวัดประเมินผลและวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาษาไทยและอังกฤษ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา

2) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ตามหลักสูตร ปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คือ 1. ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพระหว่างเรียน 2. ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาใน สาขาวิชาเฉพาะ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน ความหมายว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ หรือการแสดงพฤติกรรม การปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเรียนรู้ รวมทั้งต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองให้มีทักษะ หรือความชำนาญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบวิชาชีพครู ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

1) การปฏิบัติหน้าที่ครู คือ ครูที่ดีต้องมีจิตวิญญาณและจิตสำนึกของความเป็นครูเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน เข้าใจความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล และที่สำคัญครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) การจัดการเรียนรู้ คือ วางแผนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ และศาสตร์การสอน วัดและประเมินผลการเรียนรู้ วิจัย สร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นและผู้เรียนได้อย่างสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ

3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน คือ ครูต้องร่วมมือกับผู้ปกครองพัฒนาผู้เรียน สร้างเครือข่ายสนับสนุนการเรียนรู้ เข้าใจเข้าถึงบริบทชุมชนเพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

3. มาตรฐานการปฏิบัติตน หมายความว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพที่กำหนดขึ้นเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องยึดถือปฏิบัติตาม เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ให้เป็นที่เชื่อถือศรัทธาแก่ผู้รับบริการและสังคม

1) จรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองอยู่เสมอให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ

2) จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

3) จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องรัก เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจศิษย์ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่กระทำความผิดต่อความเจริญของศิษย์

4) จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

5) จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา จะต้องประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้บำเพ็ญในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อมรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย

3. สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในศตวรรษที่ 21 มีอิทธิพลต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ฉะนั้นการเตรียมเยาวชนให้พร้อมเผชิญกับอนาคต จึงมิใช่แค่การถ่ายทอดเนื้อหา แต่เป็นการบ่มเพาะทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ครูจึงต้องปรับตัวเองจากผู้สอนกลายเป็นผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ และคอยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพของตนเองผ่านการเรียนรู้แบบ Active Learning ครูในยุคนี้ต้องมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถนำความรู้ ทักษะ มาพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการทำงานและการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยสมรรถนะครูศตวรรษที่ 21 ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก

1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ครูต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้มีคุณภาพ มีการวางแผน ติดตาม และพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง

1.2 การบริการที่ดี ครูต้องมีความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ และปรับปรุงบริการให้มีประสิทธิภาพ

1.3 การพัฒนาตนเอง ครูต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ และสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน

1.4 การทำงานเป็นทีม ครูต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.5 จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ครูต้องประพฤติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน

2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ครูต้องสามารถสร้างและพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2 การพัฒนาผู้เรียน ครูต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาทักษะชีวิต และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน ครูต้องจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม จัดทำข้อมูลสารสนเทศ กำกับดูแลชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขและปลอดภัย

2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ครูต้องสามารถวิเคราะห์ผู้เรียนและรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.5 ภาวะผู้นำครู ครูต้องแสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น อันก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ครูจะต้องร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้

4. สมรรถนะครูราชภัฏ

ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติและรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ครูมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมรับมือกับโลกในยุคศตวรรษที่ 21 มหาวิทยาลัยราชภัฏในฐานะสถาบันที่ผลิตครู จึงได้พัฒนา “PTRU Model” หรือโมเดลผลิตบัณฑิตครู โดยได้กำหนดสมรรถนะหลักไว้ 17 สมรรถนะ เพื่อเป็นแนวทางให้แต่ละมหาวิทยาลัยนำไปปรับใช้ตามบริบทของตน ซึ่งโมเดลผลิตบัณฑิตครู (PTRU Model) มีดังนี้

1. ปฏิบัติงานครูอย่างมืออาชีพ ครอบงำบริบทของโรงเรียน บทบาทหน้าที่ครู ปฏิบัติการทางอาชีพครู ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่คุรุสภากำหนด ปฏิบัติงานครูด้วยใจรักศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. ภาวะผู้นำและสัมพันธ์ชุมชน มีภาวะผู้นำและสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และร่วมกันแก้ปัญหาแก่ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. บริหารจัดการชั้นเรียนออกแบบและบริหารจัดการชั้นเรียนด้วยความยืดหยุ่น และประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

4. ทำงานเป็นทีม สามารถทำงานเป็นทีมและร่วมกิจกรรมในการพัฒนาวิชาชีพกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

5. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย และนำ AI มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในศาสตร์ของตนเองได้

6. สื่อสารอย่างมีกลยุทธ์ สามารถสื่อสารโดยใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยและภาษาอังกฤษอย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนให้เกิดทักษะในการสื่อสารได้

7. บุคลิกภาพความเป็นครู สามารถปฏิบัติการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดบุคลิกภาพความเป็นครูมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง รักและศรัทธาวิชาชีพครู สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

8. จิตอาสา จิตสาธารณะ สามารถช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของโรงเรียน และมีส่วนร่วมกับชุมชน แวดล้อมสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมสาธารณประโยชน์

9. ศิลปะการใช้สื่อ สามารถผลิต พัฒนา ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน

10. อำนวยความสะดวกเรียนรู้ สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

11. สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้

12. ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้
13. ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สามารถออกแบบการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนท้องถิ่นได้
14. เป็นพลเมืองดี พัฒนาตนเอง ใช้ความรู้ ความสามารถจนเป็นแบบอย่างพลเมืองที่ดี
15. สามารถบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอกกับการเรียนการสอนได้หลากหลายและยืดหยุ่น จัดกิจกรรมเสริมทักษะการบูรณาการ (TPACK และ CLIL EF STEM Coding)
16. นวัตกรรมทางการศึกษา สามารถเลือกใช้ผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนได้ สร้างและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้
17. จิตวิญญาณความเป็นครู ปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียนทั้งภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

5. คุณลักษณะของครูนาฏศิลป์

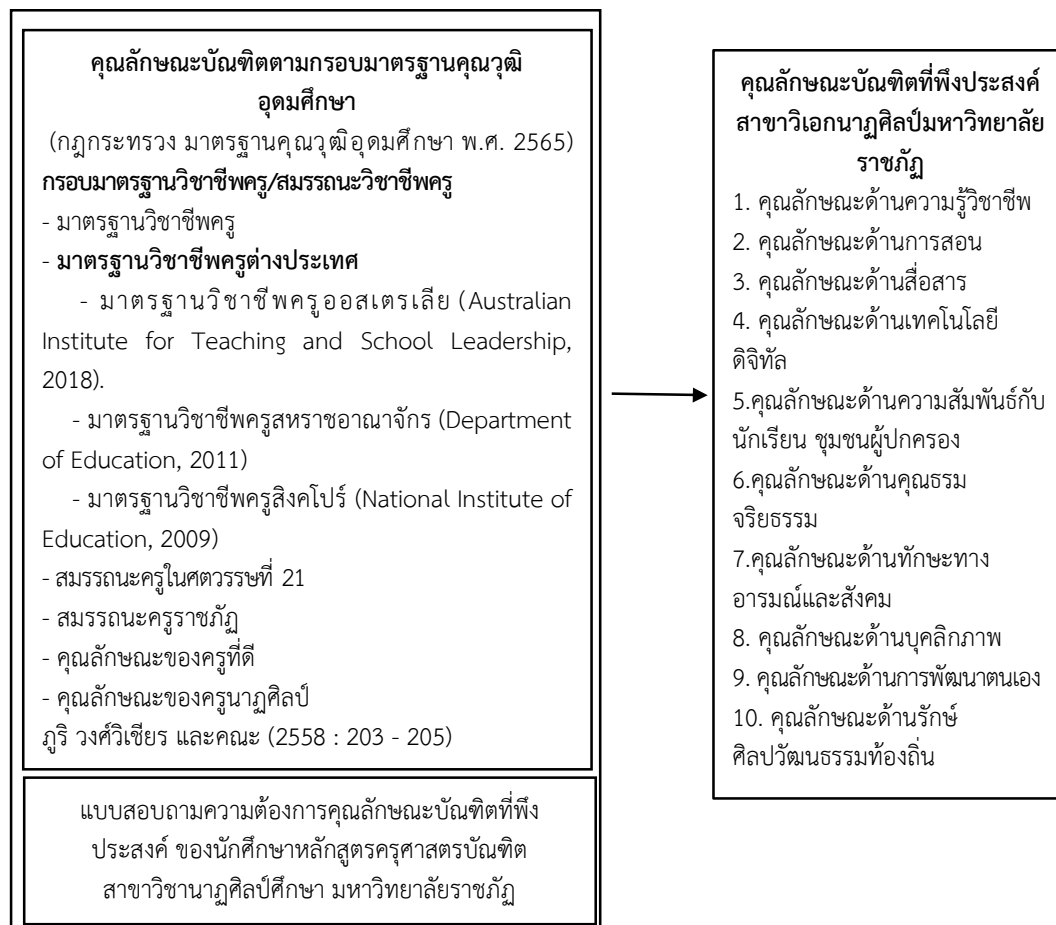
จากที่ได้ศึกษางานวิจัยของ ฐิริ วงศ์วิเชียร และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะบัณฑิตวิชาชีพครู สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยในศตวรรษหน้า (พ.ศ. 2560 – 2569) พบว่าคุณลักษณะที่บัณฑิตวิชาชีพครู สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยในอนาคตควรมี ประกอบด้วยคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะด้านความรู้และทักษะทางปัญญา มีความรู้และเข้าใจศิลปะวัฒนธรรมการแสดงอาชีวนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ศิลปะวัฒนธรรมอาชีวนเข้ากับศิลปะวัฒนธรรมไทยได้ พัฒนาวิธีการสอนและเลือกใช้นวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม
2. คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อุดม เสียสละ มีความยุติธรรม รับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู
3. คุณลักษณะด้านความรู้เชิงวิชาการและวิชาชีพ มีความรู้รอบด้านหลักสูตรการสอน คณิตศาสตร์ พื้นฐาน วิจัย การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการศึกษา และสามารถปฏิบัติการสอนด้านนาฏศิลป์ไทยได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. คุณลักษณะด้านความเป็นประชาธิปไตย เคารพและให้เกียรติผู้อื่น ปฏิบัติตนตามระบบประชาธิปไตย
5. คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อ่อนน้อมถ่อมตน ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่นินทาให้ร้ายผู้อื่น ให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
6. คุณลักษณะด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและสิ่งที่เกิดขึ้น และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี
7. คุณลักษณะด้านการพัฒนาตนเองฝึกฝนพัฒนาตนเองในวิชาชีพ มีใฝ่ใฝ่เรียนรู้และพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้านการศึกษา
8. คุณลักษณะด้านภาษา สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้การสืบค้นข้อมูล สร้างสื่อ นวัตกรรม ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน
9. คุณลักษณะด้านความเป็นไทย มีใจรัก ชื่นชมศิลปะวัฒนธรรมของชาติ เผยแพร่และสืบสานศิลปะวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชาติ (ฐิริ วงศ์วิเชียร และคณะ, 2558 : 203 - 205)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาและกรอบมาตรฐานวิชาชีพครูไทยและต่างประเทศ/สมรรถนะครูราชภัฏ สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะของครูที่ดี คุณลักษณะของครูนาฏศิลป์ และได้สอบถามความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีกรอบการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบันและในสภาพที่พึงประสงค์ ดังที่จะได้นำเสนอภาพกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีการเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ที่ผ่านการประเมินครูผู้ช่วย 288 คน ซึ่งเป็นกลุ่มครูที่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 และ 5

1.2 ผู้บริหาร อาจารย์ ที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ 12 แห่ง รวมทั้งหมด 73 คน จากการเทียบตารางของ Krejcie & Morgan (มารยาท โยทองยศ และ ปราณี สวัสดิ์สรรพ, ม.ป.ป) จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 59 คน แบ่งเป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ 12 คน อาจารย์ 47 คน ซึ่งอาจารย์จะต้องมีประสบการณ์สอน 10 ปีขึ้นไป

1.3 ศิษย์ปัจจุบันชั้นปีที่ 4 และ 5 ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 288 คน มาจากจำนวนนักศึกษาที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 11 แห่ง

1.4 ศิษย์เก่าจะต้องเป็นผู้ที่ทำงานอาชีพครูที่จบการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 – 2565 ซึ่งเป็นจำนวนจากแผนรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 10 แห่ง รวมจำนวนผู้จบการศึกษา 1,800 คน จากการเทียบตารางของ Krejcie & Morgan ก็จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน เนื่องจากบางมหาวิทยาลัยเปิดหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ศึกษายังไม่ถึง 10 ปี และมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษยังไม่มีบัณฑิตจบการศึกษา ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีบัณฑิตจบการศึกษาเพียง 1 รุ่น การเก็บข้อมูลจึงไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

1.5 ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ประกอบการเกี่ยวกับทางด้านการแสดง ที่ประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป ทั้งหมด 110 คน ได้จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 10 คน 11 มหาวิทยาลัยราชภัฏ จากการเทียบตารางของ Krejcie & Morgan ก็จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 86 คน สาเหตุที่ไม่รวมมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเข้าไปด้วยเนื่องจากว่ายังไม่มีบัณฑิตจบการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์/ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ นักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 5 ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต สถานที่ทำงาน/สถานที่ศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะบัณฑิต สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual responses)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะในบริบทพื้นที่ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2.2 แบบสัมภาษณ์คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะในบริบทพื้นที่

2.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและดำเนินการปรับแก้ไขจนเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จากนั้นดำเนินการส่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีตั้งแต่ .60 ขึ้นไป นำไปสร้างแบบสอบถามอีกครั้งและปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามให้ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.4 เมื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเสร็จสมบูรณ์แล้ว ได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก แบบสอบถามเป็นรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบถามอยู่ที่ 0.99 โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไปนำไปสร้างเป็นแบบสอบถามอีกครั้งซึ่งจะได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อ ทั้งนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2567 เลขที่รับรอง HE-089-2567

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ศึกษาศึกษาเอกสาร งานวิจัย มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา มาตรฐานวิชาชีพครูไทยและต่างประเทศ สมรรถนะครูราชภัฏ สมรรถนะครูศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะของครูที่ดี คุณลักษณะของครูนาฏศิลป์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแยกเป็นกลุ่มคำ จากนั้นนำข้อมูลที่แยกเป็นกลุ่มคำมาสังเคราะห์และจัดหมวดหมู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2 นำข้อมูลจากการจัดหมวดหมู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นำมาสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งการตั้งคำถามปลายเปิด

3.3 ดำเนินการขอจดหมายความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดี คณะครุศาสตร์และประธานหลักสูตรทั้ง 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.4 ดำเนินจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามไปยังมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 12 แห่ง โดย การตอบแบบสอบถามจะเป็นรูปแบบออนไลน์วิธีการดังนี้

1. ดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอร่วมมือไปยังประธาน หลักสูตร พร้อมแนบคิวอาร์โค้ดของแบบสอบถามเพื่อให้ประธานหลักสูตรได้นำส่งคิวอาร์โค้ดให้นักศึกษาฝึก ประสภารณวิชาชีพรุ่นปี 4 และ 5 ศิษย์เก่า ผู้ใช้บัณฑิต และกลุ่มครูผู้สอนรายวิชานาฏศิลป์ซึ่งเป็นครูพี่เลี้ยงของ นักศึกษาฝึกประสภารณวิชาชีพรุ่น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสกนคิวอาร์โค้ดเพื่อทำการตอบ แบบสอบถาม และข้อมูลจะถูกบันทึกลงใน Google Forms โดยอัตโนมัติ จากนั้นจึงดาวน์โหลดข้อมูลเพื่อนำไป วิเคราะห์

3. การสัมภาษณ์คณบดี คณะครุศาสตร์ หรือผู้บริหารที่ได้รับมอบหมายจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ซึ่งได้อนุญาตหมายเบื้องต้นในการสัมภาษณ์และดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (บุญชุม ศรีสะอาด, 2560 : 121) โดยแปลผลความคิดเห็นของ ความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างจากค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการตอบคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่ได้นำ มาวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ตามประเด็นคำถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์เรียบเรียงเป็นประโยคขึ้นใหม่

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สถานภาพทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศชาย 312 คน คิดเป็นร้อยละ 35.94 เพศหญิง 556 คน คิดเป็นร้อยละ 64.05 จากวิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบัน ได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามระเบียบวิธี วิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จากการ วิเคราะห์ผลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปรากฏดังตารางที่ 1

2. การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบัน ได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามระเบียบวิธี วิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จากการวิเคราะห์ ผลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลในภาพรวมการจัดลำดับความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างในสภาพปัจจุบัน ทั้ง10 ด้าน

คุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ	สภาพปัจจุบัน			อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านที่ 1 ด้านความรู้วิชาชีพ	4.15	0.70	มาก	9
ด้านที่ 2 ด้านการสอน	4.23	0.67	มาก	7
ด้านที่ 3 เทคโนโลยีดิจิทัล	4.19	0.64	มาก	8
ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชนผู้ปกครอง	4.10	0.75	มาก	10
ด้านที่ 5 คุณธรรมจริยธรรม	4.57	0.56	มากที่สุด	1
ด้านที่ 6 ทักษะอารมณ์และสังคม	4.47	0.59	มาก	3
ด้านที่ 7 บุคลิกภาพ	4.49	0.62	มาก	2
ด้านที่ 8 การสื่อสาร	4.25	0.68	มาก	6
ด้านที่ 9 การพัฒนาตนเอง	4.40	0.61	มาก	4
ด้านที่ 10 รักศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.36	0.67	มาก	5
ผลรวมค่าเฉลี่ย	4.32	0.64	มาก	

ตารางที่ 2 ผลในภาพรวมการจัดลำดับความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างในสภาพที่พึงประสงค์ ทั้ง10 ด้าน

คุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ	สภาพปัจจุบัน			อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
ด้านที่ 1 ความรู้วิชาชีพ	4.48	0.59	มาก	9
ด้านที่ 2 การสอน	4.53	0.57	มากที่สุด	7
ด้านที่ 3 เทคโนโลยีดิจิทัล	4.50	0.59	มาก	8
ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชนผู้ปกครอง	4.47	0.63	มาก	10
ด้านที่ 5 คุณธรรมจริยธรรม	4.76	0.43	มากที่สุด	1
ด้านที่ 6 ทักษะอารมณ์และสังคม	4.72	0.49	มากที่สุด	3
ด้านที่ 7 บุคลิกภาพ	4.73	0.47	มากที่สุด	2
ด้านที่ 8 การสื่อสาร	4.60	0.54	มากที่สุด	6
ด้านที่ 9 การพัฒนาตนเอง	4.67	0.51	มากที่สุด	4
ด้านที่ 10 รักศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.66	0.53	มากที่สุด	5
ผลรวมค่าเฉลี่ย	4.61	0.53	มากที่สุด	4.61

จากตารางที่ 1 พบว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบันภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อจากการจัดเรียงลำดับความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบัน สามารถเรียงลำดับของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพปัจจุบัน ได้ดังนี้ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.56) 2. ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.62) 3. ด้านทักษะอารมณ์และสังคม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.59) 4.

ด้านพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61) 5. ด้านรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.67) 6. ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.68) 7. ด้านการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.67) 8. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.64) 9. ด้านความรู้วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.70) และลำดับสุดท้ายคือลำดับที่ 10 ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

จากตารางที่ 2 พบว่าคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.53) อยู่ในระดับมากที่สุด แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อจากการจัดเรียงลำดับความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในสภาพที่พึงประสงค์ ได้ดังนี้ 1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) 2. ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.47) 3. ด้านทักษะอารมณ์และสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.49) 4. ด้านพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) 5. ด้านรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.53) 6. ด้านการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.51) 7. ด้านการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.57) 8. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.59) 9. ด้านความรู้วิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) และลำดับสุดท้ายคือลำดับที่ 10. ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชนผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิดสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในมุมมองของท่าน ท่านคิดว่าบัณฑิตสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา จะต้องมีความคุณลักษณะเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

ผู้ใช้บัณฑิต ยอมรับวัฒนธรรมที่หลากหลายไม่ดูหมิ่นหรือวิจารณ์การแสดงของผู้อื่นในทางลบ
ครูผู้สอน ทักษะการสอนเชิงบูรณาการนาฏศิลป์เข้ากับศาสตร์อื่นๆ มีความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานนาฏศิลป์ดั้งเดิมกับศิลปะสมัยใหม่และเทคโนโลยี

ศิษย์เก่า รู้และเข้าใจเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร สามารถนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์

ผู้บริหาร อาจารย์ มีทักษะในการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมของชุมชน มีความรู้และเข้าใจศิลปวัฒนธรรมทั้งในและต่างประเทศ

2. ท่านมีแนวคิดหรือแนวทางใดบ้างเพื่อดำเนินการพัฒนา คุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้ใช้บัณฑิต สร้างเสริมทักษะการบริหารจัดการแสดงและการเป็นผู้ประกอบการ ให้นักศึกษามีโอกาสจัดการแสดงหรือจัดโครงการศิลปะด้วยตนเอง

ครูผู้สอน เพิ่มรายวิชาหรือกิจกรรมที่เน้นการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ส่งเสริมนักศึกษา ให้เข้าร่วมประกวดการสร้างสรรค์, ฝึกให้นักศึกษาได้มีการทดลองสอนสภาพจริง ในโรงเรียนต้นแบบอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

ศิษย์เก่า จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์สากล เพื่อให้ความรู้ แก่นักศึกษา, ควรเพิ่มรายวิชาในเนื้อหาหลักสูตรของศิลปะ เพราะบางโรงเรียนไม่ได้สอนนาฏศิลป์อย่างเดียว แต่ต้องสอน วิชาดนตรีและศิลปะด้วย

ผู้บริหาร อาจารย์ การคัดเลือกเยาวชนที่มีความสามารถทางด้านศิลปวัฒนธรรมและให้การสนับสนุนส่งเสริม ทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนเยาวชนอย่างจริงจัง สนับสนุนโครงการวิจัย เพื่อสร้างนวัตกรรม หรือสิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ การจัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับผู้ที่มีความต้องการพิเศษ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

จากตารางวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความต้องการคุณลักษณะบัณฑิตทั้งในภาพที่พึงประสงค์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะในสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม ($\bar{X}$ = 4.61) อยู่ในระดับมากที่สุด สูงกว่าค่าเฉลี่ยในภาพรวมของคุณลักษณะในสภาพปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 4.32) อยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะในสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบัน มี 7 ด้านที่ต้องการให้พัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตมากที่สุด คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.76) 2) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X}$ = 4.73) 3) ด้านทักษะอารมณ์และสังคม ($\bar{X}$ = 4.72) 4) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 4.67) 5) ด้านรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.66) 6) ด้านการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 4.60) และ 7) ด้านการสอน ($\bar{X}$ = 4.53) ค่าเฉลี่ยคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทั้ง 7 ด้านจะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านความรู้วิชาชีพ ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชนผู้ปกครอง จะอยู่ใน 3 ลำดับสุดท้าย แต่ผู้ตอบแบบสอบถามก็ยังให้ความสำคัญกับด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านความรู้วิชาชีพ ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชนผู้ปกครอง ฉะนั้นในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตครูนาฏศิลป์จึงจะต้องสอดแทรกด้านเทคโนโลยี ด้านความรู้ เข้าไปในรายวิชาที่อาจารย์สอนเสมอเพื่อนักศึกษาคูณนาฏศิลป์ได้ความรู้เพิ่มเติมควบคู่ไปกับการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ หรือจัดกิจกรรมโครงการอื่นเนื่องมาจากรายวิชา สำหรับด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ชุมชนผู้ปกครอง ผู้ตอบแบบสอบถามอาจมองว่านักศึกษาเป็นคนที่พินิจ หานักศึกษาได้มีโอกาสเข้าไปช่วยงานบริการวิชาการ หรือโครงการวิจัยต่าง ๆ ร่วมกับอาจารย์ผู้สอนก็จะทำให้นักศึกษามีความกล้าแสดงออกในทางความคิด กล้าที่จะพูดคุยกับบุคคลในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นซึ่งเป็นการช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้การปรับตัวเข้าหาผู้ใหญ่และอยู่ในสภาพแวดล้อมด้วยความรู้สึกอันเป็นมิตร

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความต้องการของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สาขาวิชาเอกนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าสภาพปัจจุบันทุกด้าน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่จะให้พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตครูนาฏศิลป์ศึกษาในทุกด้านให้ดียิ่งขึ้น และยิ่งไปกว่านั้นยังสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างต่อคุณภาพของบัณฑิตครูนาฏศิลป์ ซึ่งผลการวิจัยระบุว่า คุณลักษณะทั้ง 7 ด้าน ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้พัฒนามากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (4.76) 2) ด้านบุคลิกภาพ (4.73) 3) ด้านทักษะอารมณ์และสังคม (4.72) 4) ด้านการพัฒนาตนเอง (4.67) 5) ด้านรักษาศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น (4.66) 6) ด้านการสื่อสาร (4.60) และ 7) ด้านการสอน (4.53) ตามลำดับ แต่หากเมื่อพิจารณาคุณลักษณะรายด้านแล้วจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดก็คือคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต ครูผู้สอน ผู้บริหาร อาจารย์และศิษย์เก่าถึงแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต ดังนี้ ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ หรือเชิญผู้ประกอบการทางด้านนาฏศิลป์มาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำธุรกิจ, เพิ่มรายวิชาที่ครอบคลุมไปถึงสาระดนตรี ศิลปะ ส่งเสริมทักษะการออกแบบการบูรณานาฏศิลป์กับสาระอื่น ๆ เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนครูเมื่อนักศึกษาไปบรรจุโรงเรียนขนาดเล็ก จัดหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สากลมาให้ความรู้แก่นักศึกษาเพื่อที่นักศึกษาจะได้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้เรียนกับศิลปินแห่งชาติและสามารถนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง คัดเลือกเยาวชนที่มีความสามารถด้านศิลปะวัฒนธรรมและให้ทุนสนับสนุนอย่างจริงจัง สนับสนุนโครงการวิจัย นวัตกรรมของนักศึกษาให้เข้าเวทีวิชาการในระดับชาติหรือนานาชาติ และสอดคล้องกับ วราภรณ์ ศรีอุทัย (2565 : 77 - 79) ที่ได้ศึกษาการสร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กล่าวว่า แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นครู 1.ด้านความรู้และความสามารถ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย, จัดกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมความรู้โดยเน้นการบูรณาการกับรายวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง 2. ด้านความรักและความศรัทธา คัดเลือกครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการ

ประกอบอาชีพครู ส่งเสริมได้สนับสนุนในกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบท ของครูประถมศึกษาที่ หลากหลาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกที่ดีในการประกอบวิชาชีพครู 3. ด้านบทบาทและหน้าที่ จัดกิจกรรมที่ กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักบทบาทหน้าที่ของตนในการประกอบวิชาชีพครู,บูรณาการการจัดการเรียนรู้กับชีวิตจริงใน สถานการณ์จริงเพื่อให้นักศึกษาได้เห็นความสำคัญของการนำไปประยุกต์ใช้ 4. ด้านจรรยาบรรณในวิชาชีพ ส่งเสริมให้ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ดังนั้นหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาจึง ควรสนับสนุนการอบรมเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถมีทักษะที่จำเป็น ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาก็ควรที่จะมุ่งมั่นพัฒนา ตนเองในทุก ๆ ด้าน ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการในการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ สอดคล้องกับ Dewi et al. (2024 : 112) กล่าวว่า การพัฒนาวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน หากสถาบันสนับสนุนการเข้าร่วมการอบรมของ ครูด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกและเวลาที่เหมาะสม ครูจะมีแรงจูงใจมากขึ้นในการพัฒนาทักษะและความรู้ของตน ครู จะมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการใช้วิธีการสอนที่เป็นนวัตกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน การ พัฒนาวิชาชีพไม่เพียงเป็นภาระหน้าที่ แต่ยังเป็นโอกาสสำหรับครูในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะของตนเองอย่าง ต่อเนื่องตามการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนที่มีความ หลากหลายมากขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อพลวัตในห้องเรียนและปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นการตอบคำถามในแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของ ผู้บริหาร อาจารย์ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ ผู้ใช้บัณฑิต และศิษย์เก่า ทั้ง 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏ เกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่ ครมมีในบริบทของท้องถิ่น พบว่าความเห็นมีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือต้องการให้บัณฑิตมีคุณลักษณะดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มุ่งหวังให้บัณฑิตครองตนอยู่ในศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีจิตสาธารณะ ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพครู
2. ด้านการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งหวังให้บัณฑิตได้มีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ เพื่อพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี และมีความตั้งใจในการทำงาน
3. ด้านความรู้ และทักษะ มุ่งหวังให้บัณฑิตมีความความรู้ในสาขานาฏศิลป์และสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ด้านสัมพันธ์ภาพ มุ่งหวังให้บัณฑิต มีการสร้างสานสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นและชุมชน สามารถสื่อสาร กับผู้อื่นและชุมชนได้อย่างเข้าใจและเข้าถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีแนวทางในการพัฒนานักศึกษา ส่งเสริมทักษะการเป็น ผู้ประกอบการ ควรเพิ่มรายวิชาที่ครอบคลุมไปถึงสาระดนตรี ศาสตร์ศิลปะ ส่งเสริมทักษะการออกแบบการบูรณาการ นาฏศิลป์เข้ากับรายวิชาอื่น ๆ จัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สากล การคัดเลือก เยาวชนที่มีความสามารถทางด้านนาฏศิลป์และการให้การสนับสนุนทุนการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

2.1 อาจารย์สามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะของ นักศึกษา

2.2 หลักสูตรสามารถนำผลวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การศึกษาพัฒนารูปแบบสมรรถนะครูนาฏศิลป์ตามสมรรถนะครูราชภัฏ เพื่อนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้น มาพัฒนาสมรรถนะของบัณฑิตเพื่อผลิตบัณฑิตให้ได้ตามเกณฑ์สมรรถนะครูราชภัฏ

3.2 การศึกษาคุณลักษณะของครูนาฏศิลป์ต้นแบบ โดยศึกษาคุณลักษณะครูนาฏศิลป์ที่ประสบความสำเร็จในด้านการสอน การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ในยุคปัจจุบัน และนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะ บัณฑิต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). *แผนปฏิบัติการเชิงยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570)*. สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ.
- ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2562, 20 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 68 ง, 18.
- นิวัตต์ น้อยมณี, กัญกร เอี่ยมพญา, อภิชาติ อนุกุลเวช, ดาวประกาย ระโส, และ กนกวรรณ โกนาคม. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์สอดคล้องกับสภาการณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาชาติ. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 23(1), 103 – 116.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ฝ่ายข่าวหน้า1. (2566). *ดัชนีครูไทย ปี2565 “พลังครูคือ หัวใจของการพลิกโฉมคุณภาพการศึกษา”*.
https://dusitpoll.dusit.ac.th/UPLOAD_FILES/POLL/2566/PS-2566-1673749811.pdf.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก, 16.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, 1.
- ภุรี วงศ์วิเชียร, สุนทรา โตบัว, และ ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์. (2558). อนาคตภาพของคุณลักษณะบัณฑิตวิชาชีพครู สาขา นาฏศิลป์ไทย ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2560 – 2569). *Veridian E-Journal, Silpakorn University สาขา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 8(2), 613–627.
- มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 (2562, 6 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 56 ง, 12.
- มารยาท โยทองยศ และ ปราณี สวัสดิ์สรรพ. (ม.ป.ป). *การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย*.
<http://dspace.nstru.ac.th:8080/dspace/bitstream/123456789/1580/3/เอกสารหมายเลข2.pdf>.
- วรภรณ์ ศรีอุทัย. (2565). การสร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 13(1), 71 – 82.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- Australian Institute for Teaching and School Leadership. (2018). *Australian Professional Standards for Teachers*. <https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/national-policy-framework/australian-professional-standards-for-teachers.pdf>.
- Department of Education. (2011). *Teachers’ Standards*.
https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a750668ed915d3c7d529cad/Teachers_standard_information.pdf.
- Dewi, A. E. R., Kalil, N. C., Hidayat, H., & Juniati, S. R. (2024). Exploring the Relationship between Teacher Professional Development and Student Learning Outcomes. *Journal of Pedagogy*, 1(5), 109 – 116. <https://doi.org/10.62872/a5xyk576>.
- National Institute of Education. (2009). *A Teacher Education Model for the 21st Century*.
<https://singteach.nie.edu.sg/wp-content/uploads/TE21-online-version.pdf>.